

22.1.2024

NIVALAN KAUPUNGIN LAUSUNTO KOSKIEN TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN 27.11.2023 KUULEMISKIRJETTÄ
(TYÖLLISYYSALUEEN MUODOSTAMINEN)

Nivalan kaupunginvaltuusto on 18.10.2023 § 77 päätöksellään yksimielisesti hyväksynyt Raahe, Kalajoki, Ylivieska ja Nivala -työllisyysalueen perustamista koskevat asiakirjat. Asiakirjat hyväksyi yksimielisesti myös 13 kuntaa 17:sta. Työllisyysalue ei tullut muodostettua kuntien yhtäpitävillä päätöksillä, minkä johdosta Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee päätöstä työllisyysalueen muodostamiseksi.

PÄÄTÖKSENTEKO

Poiketen kuntien käsittelyssä olleesta sopimuksesta, TEM esittää, että Raahen kaupungin organisaatioon muodostettava työllisyyslautakunta muodostuu siten, että siinä on kaikkien sopijakuntien edustus siten, että kunnalla on yksi jäsen jokaista alkavaa 5000 työvoimaan laskettavaa henkilöä kohden, kuitenkin siten, ettei yhdelläkään kunnalla voi olla lautakunnan päätöksenteossa määräysvaltaa. Nivalan kaupunki toteaa tähän, että on sinänsä demokraattista ja oikeudenmukaista, että kaikilla sopijakunnilla on edustus yhteisessä toimielimessä, mutta nyt esitetty malli ei huomioi tarpeeksi sitä, että osa kunnista saa paljon suuremman siivun päätösvallasta kuin mikä on heidän kustannusvastuunsa toiminnasta. Nivalan kaupungin näkemyksen mukaan olisi oikeudenmukaista, että näin suuressa toimielimessä (21 jäsentä) päätösvalta olisi vahvemmin painotettu kustannusvastuun mukaisesti.

PALVELUALUEET

Poiketen kuntien käsittelyssä olleesta sopimuksesta, TEM esittää, että kaikki henkilöstö siirtyy Raahen kaupungin palvelukseen. Kirjeessä todetaan, että Valtioneuvoston päätöksellä ei voida määrätä sopimuksen tekemisestä tai yksittäisen viranhaltijan toimivaltaan kuuluvista tehtävistä, näistä pitää sopia vastuukunnan ja muun kunnan välillä Kuntalain 54 §:n mukaisesti. Valmistelussa kaupunkien yhteinen tahtotila on ollut se, että viranomaistoimivaltaa tullaan siirtämään vastuukunnalta joillekin muille kunnille.

Taustalla on ajatus työvoima- ja elinkeinopalvelujen tiiviistä yhteistyöstä saman työnjohdon alaisuudessa, jolla voidaan saavuttaa merkittäviä tuloksia, kun joudutaan joka tapauksessa toimimaan niukoilla resursseilla. Alueella olleista työllisyyden kuntakokeiluista on saatu hyviä kokemuksia ja merkittäviä tuloksia useamman työnantajan toimintamallista. Tällä toimintamallilla myös varmistetaan palvelujen saatavuus maantieteellisesti isolla alueella, missä joukkoliikenneyhteydet eivät kaikkiin suuntiin toimi. Kun työllisyysalueen muodostuminen ajautui ns. perälautamalliin, eri kuntien kesken on käyty keskusteluja. Keskustelujen perusteella on käynyt selväksi, että yksimielisyyttä viranomaisvastuun jakamisesta sopimalla ei ole, vaikka sinänsä TEM:n ehdottama muutos perustamissopimukseen ei tekisi sitä mahdottomaksi. Myös Raahen kaupunki on ilmaissut kantansa, aiesopimuksesta poiketen, että kaikki henkilöstö siirtyy Raahen kaupungin palvelukseen.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Nivalan kaupunki yhdessä Kalajoen ja Ylivieskan kaupunkien sekä Alavieskan, Merijärven ja Sievin kuntien kanssa on sitä mieltä, että aikaisemman valmistelun lähtökohdat ovat hyvä pohja työllisyysalueen muodostumiselle. Alueelle ominaisen elinkeinorakenteen ja lähipalvelujen näkökulmasta useamman työnantajan mallilla saavutetaan vaikuttavampia tuloksia työllisyyspalveluissa ja varmistetaan palvelujen saatavuus koko alueella. Tästä syystä nämä kunnat ovat aloittaneet valmistelun aiemmin sovitun pohjalta työllisyysalueen muodostamiseksi. Kunnat tulevat tekemään asiasta valtuustotasoiset päätökset jo tammikuun aikana ja ilmoitukset tullaan toimittamaan Työ- ja elinkeinoministeriöön ennen kuulemisajan päättymistä.

22.1.2024

Nämä kunnat yhdessä muodostavat yli 20 000 työvoimapohjan, yhtenäisen maantieteellisen alueen ja 46 000 asukkaan työssäkäyntialueen. Kunnille yhteistä on korkeahko työpaikkaomavaraisuus, alhainen työttömyysaste maakunnan keskiarvoon verrattuna ja toisiaan täydentävä elinkeinorakenne. Vuoden 2023 osalta ko. alueen väestö on kasvanut 123 henkilöä (tieto käytettävissä marraskuun loppuun) ja vuosien 2018–2022 osalta työpaikkamäärä on kasvanut Ylivieskassa, Kalajoella, Nivalassa ja Merijärvellä. Tällä työllisyysalueen muodostamisella ei vaaranneta ns. perälautamenettelyssä olevien, jäljelle jäävien 11 kunnan kesken työllisyysalueen muodostumista. Saamiemme tietojen mukaan nuo 11 kuntaa ovat käynnistäneet neuvottelut järjestämissopimuksesta. Nivalan kaupungin näkemys on, että asiassa tulisi kunnioittaa niitä päätöksiä, joita kunnat tulevat oman itsehallinnon nojalla tekemään.